



GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2022.



Operater sistema za upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom
u Federaciji Bosne i Hercegovine



Živimo u svijetu koji se konstantno mijenja i evoluira, a električni i elektronski uređaji su postali neizostavan dio našeg života. To je dovelo do velike potrošnje sirovina i povećanja količine otpada. Ali, postoji način da sačuvamo naše prirodne resurse i osiguramo da buduće generacije imaju pristup sirovinama koje su im potrebne. ZEOS eko-sistem d.o.o. je odlučio biti dio rješenja, a ne problema.

Kao prvi operater sistema upravljanja otpadnom električnom i elektronskom opremom u Bosni i Hercegovini, ZEOS eko-sistem d.o.o. se fokusirao na prikupljanje otpada na način koji smanjuje količinu otpada koji završava na deponijama, a ujedno štiti naš okoliš. Od osnivanja, prikupili smo skoro 19 hiljada

tona e-otpada širom zemlje, što je značajan doprinos očuvanju okoliša.



U godišnjem izvještaju za 2022. godinu, donosimo detaljan pregled svojih aktivnosti u protekloj godini, uključujući podatke o prikupljanju otpadne električne i elektronske opreme, infrastrukturi, ostvarenim rezultatima, projektima, održivom poslovanju te viziji za 2023. godinu.

Stoga, pozivamo vas da pročitate godišnji izvještaj društva ZEOS eko-sistem d.o.o. i pridružite se inicijativi za očuvanje prirodnih resursa kroz recikliranje otpadne električne i elektronske opreme.

Izvještaj u PDF verziji možete pogledati na našoj web stranici: www.zeos.ba

LEGENDA



E-OPREMA
električna i elektronska oprema



E-OTPAD
otpada električna i elektronska oprema



VKA
otpadni veliki kućanski aparati



MKA
otpadni mali kućanski aparati



RH
otpadni rashladni uređaji (frižideri i zamrzivači)

PRAVILNIK

Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“, broj 87/12, 107/14, 8/16, 79/16, 12/18).

ZAKON

Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03, 72/09 i 92/17).

OBVEZNIK SISTEMA

proizvođači, uvoznici i distributeri električne i elektronske opreme, koji po prvi put plasiraju električnu i elektronsku opremu na tržište Federacije Bosne i Hercegovine.

OPERATER SISTEMA

je društvo koje omogućava Obveznicima sistema plaćanje nižih naknada za upravljanje e-otpadom, vrši administraciju vezanu za izvještavanje, pruža podršku u vidu informisanja o zakonskoj regulativi, upravlja električnim i elektronskim otpadom, ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma BiH na osnovu Zakona i Pravilnika.

RECIKLER

sakupljač električnog i elektronskog otpada, pravno lice koje sakuplja i vrši preradu električnog i elektronskog otpada, ovlašten je od strane operater sistema.

SADRŽAJ

Uvodna riječ direktora	5
Poslovna strategija ZEOS eko-sistem d.o.o.	6
Organizacijska struktura društva	7
Održivo poslovanje	8
Model stvaranja vrijednosti i Vizija 2023	9
Usluge	10
Eko porodica	10
10 godina ZEOS eko-sistem d.o.o.	11
Mreža sakupljanja	13
Infrastruktura	14
Projekti	15
Poziv na akciju	19

6



*Poslovna strategija
ZEOS eko-sistem
d.o.o.*

9



*Model stvaranja
vrijednosti i Vizija
2023*

11



10 godina ZEOS-a

13



Mreža sakupljanja

Dragi članovi ZEOS tima, partneri i sve zainteresovane strane,

S ponosom vam predstavljamo godišnji izvještaj ZEOS eko-sistema za proteklu godinu. Ova godina je obilježena brojnim izazovima, ali smo uspješno ostvarili značajan napredak u našim naporima da promovišemo održivo upravljanje e-otpadom i doprinesemo boljoj budućnosti naše planete.

Suočavamo se s rastućom urbanizacijom i industrijalizacijom društva, što rezultuje sve većom prisutnošću električnih i elektronskih uređaja u našem svakodnevnom životu. Ti uređaji su postali neizostavan dio naše svakodnevnice, pružajući nam brojne pogodnosti na različite načine.

Međutim, suočavamo se s velikim izazovom: kako osigurati pristup sirovinama za proizvodnju ovih uređaja budućim generacijama, istovremeno čuvajući prirodne resurse koji su neosporno ograničeni.

Moto “Ne gomilaj, recikliraj” predstavlja našu predanost ostvarenju tog cilja. Svjesni smo da električni i elektronski otpad, poznat kao e-otpad, predstavlja ozbiljan izazov za naše društvo. On sadrži brojne štetne tvari koje mogu zagađivati naš okoliš i ugrožavati naše zdravlje. Stoga je neophodno odgovorno odlagati e-otpad i pravilno ga reciklirati kako bismo se uspješno suočili s tim izazovom.

S ponosom ističemo da smo postigli značajne rezultate u našem radu. Do danas smo prikupili gotovo 19 hiljada tona e-otpada širom zemlje, što je pridonijelo očuvanju naše prirode i smanjenju eksploatacije prirodnih resursa.

Jedan od ključnih elemenata efikasnog procesa upravljanja e-otpadom je pravilno odlaganje otpada, što omogućava recikliranje i izdvajanje vrijednih sirovina. Kroz naše aktivnosti uspješno vraćamo vrijedne materijale poput željeza, bakra, aluminija, mesinga i bakrene žice u proces proizvodnje novih uređaja. Na taj način smanjujemo eksploataciju prirodnih resursa i štitimo planetu za buduće generacije.

Ponosimo se i na naše napore u podizanju svijesti o važnosti pravilnog odlaganja i recikliranja e-otpada, koje provodimo već dugi niz godina. Međutim, naš posao nije završen. Potrebno je zajednički raditi kako bismo osigurali da se održiva praksa recikliranja ukorijeni u našem društvu i postane svakodnevna navika.

Susrećemo se i s brojnim kompanijama koje mijenjaju svoju poslovnu politiku kako bi smanjile uticaj svojih proizvoda i usluga na okoliš. Upravo



nas to motiviše da uspostavimo efikasan proces upravljanja e-otpadom.

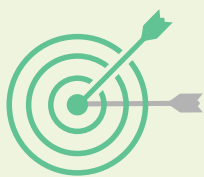
Svijest građana Bosne i Hercegovine o pravilnom upravljanju e-otpadom kontinuirano raste iz godine u godinu. Stoga je važno osigurati da se taj otpad zbrinjava na najprikladniji način. Lokalna komunalna poduzeća trebaju uspostaviti odvojene sisteme prikupljanja i reciklažna dvorišta te pružiti uslugu odvoza kabastog i e-otpada od vrata do vrata. Tržni centri bi trebali promovisati programe zamjene starih uređaja i prikupljanje e-otpada.

Potrebno je da zakonodavstvo jasno definiše i nadzire proces pravilne obrade e-otpada. U Evropskoj uniji ove se aktivnosti provode već od 2005. godine, a vjerujemo da možemo implementirati iste prakse i u Bosni i Hercegovini.

Misija ZEOS eko-sistema d.o.o. je poticanje i promovisanje takvog postupanja s e-otpadom. Evropska unija nas uči da se isplati marljivo raditi na promjeni navika. Podržavamo ulaganja u procese prikupljanja, recikliranja i razvoja industrije koja koristi sekundarne sirovine. To otvara nova radna mjesta s većom dodanom vrijednošću. S ovim saznanjima i ciljevima opredjeljeni smo da i u 2023. godini posvećeno čuvamo okoliš i pružimo efikasna rješenja i zajednički djelujemo u pravcu ostvaranja naše vizije održivog upravljanja e-otpadom.

*Mag. Emil Šehić,
direktor*

POSLOVNA STRATEGIJA ZEOS EKO-SISTEM D.O.O.



SVRHA

Upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom u skladu s principima održive i kružne ekonomije



VIZIJA

Ostati vodeći operater sistema upravljanja otpadnom električnom i elektronskom opremom u Bosni i Hercegovini te promovisati društvo koje efikasno koristi resurse, minimizira otpad i štiti okoliš za buduće generacije



MISIJA

Stvaranje dugoročne vrijednosti za naše klijente, zaposlenike i zainteresovane strane kroz finansiranje, upravljanje, unapređenje i promociju procesa zbrinjavanja i reciklaže e-otpada u skladu sa zakonskim propisima, uz poštivanje zaštite okoliša i održivog razvoja procesa zbrinjavanja e-otpada za obveznike sistema i sve ostale posjednike



ORGANIZACIJSKA STRUKTURA DRUŠTVA

POSLOVNI ODBOR



ZEOS d.o.o.
Ljubljana

gorenje

Gorenje Commerce
d.o.o. Sarajevo



Mercator

Mercator BH d.o.o.
Sarajevo



ZEOS eko – sistem d.o.o.
Sarajevo

general servis

General servis d.o.o.
Sarajevo

ODGOVORNOSTI POSLOVNOG ODBORA:



ODLUKE



NADZOR



EFIKASNOST



TRANSPARENTNOST



KONTROLA

MENADŽMENT



EMIL ŠEHIĆ

Direktor
Tel: + 387 33 628 606
info@zeos.ba



ELMA BABIĆ-DŽIHANIĆ

Pomoćnica direktora
Tel: + 387 33 846 317
Mob: +387 61 146 088
elma.babic@zeos.ba



ALEM KUPUSOVIĆ

Prodaja
Tel: + 387 33 846 316
Mob: +387 61 147 864
alem.kupusovic@zeos.ba



MAHIR BJELONJA

Marketing i projekti
Tel: +387 33 846 317
mahir.bjelonja@zeos.ba



ELVEDINA MURATOVIĆ

Administracija
Tel: +387 33 628 606
elvedina.muratovic@zeos.ba

ODRŽIVO POSLOVANJE

ZEOS eko-sistem d.o.o. je prepoznao važnost održivog poslovanja i integrisao održivost u svoje poslovne procese. Kao rezultat toga, kompanija je bila među finalistima i prisustvovala dodjeli Nagrada za biznis lidere održivog razvoja u BiH za 2022. godinu.

Jedna od ključnih strategija ZEOS-a za postizanje održivosti je uspostavljanje komunikacije i partnerstva s različitim interesnim grupama, poput korisnika, državnih organa, proizvođača elektronskih uređaja i drugih poslovnih subjekata. Kroz otvorenu i transparentnu komunikaciju, ZEOS se trudi da informiše zajednicu o svojim aktivnostima i potrebi za održivim rješenjima za upravljanje e-otpadom.

Osim toga, ZEOS se fokusira na razvoj partnerstva sa drugim organizacijama koje dijele iste vrijednosti i ciljeve u vezi sa održivim razvojem. Kroz ova partnerstva, ZEOS razvija inovativne i efikasne načine za upravljanje e-otpadom i promovira održivo poslovanje.

Nagrada za biznis lidere održivog razvoja je priznanje za poslovnu izvrsnost i predanost održivosti. ZEOS je ponosan što je prepoznat kao finalist i nastavlja raditi na postizanju održivog razvoja kroz svoje poslovne procese i partnerstva.

Kao operater elektronskog i električnog otpada, ZEOS eko-sistem doprinosi ostvarenju ciljeva održivog razvoja:



Smanjenjem količine elektronskog i električnog otpada koji završava na deponijama i u prirodi, što ima pozitivan uticaj na zaštitu životne sredine, smanjenje zagađenja i zdravlje ljudi.



Podsticanjem ponovne upotrebe, popravke i reciklaže elektronskog i električnog otpada, što dovodi do smanjenja potrebe za novom proizvodnjom i eksploatacijom resursa.



Stvaranjem novih radnih mjesta i podrška ekonomskom razvoju kroz procese poput reciklaže, prerade i ponovne upotrebe otpada.



Provođenjem kampanja i programa koji doprinose podizanju svijesti o problemu elektronskog otpada i potrebi za njegovim pravilnim odlaganjem.



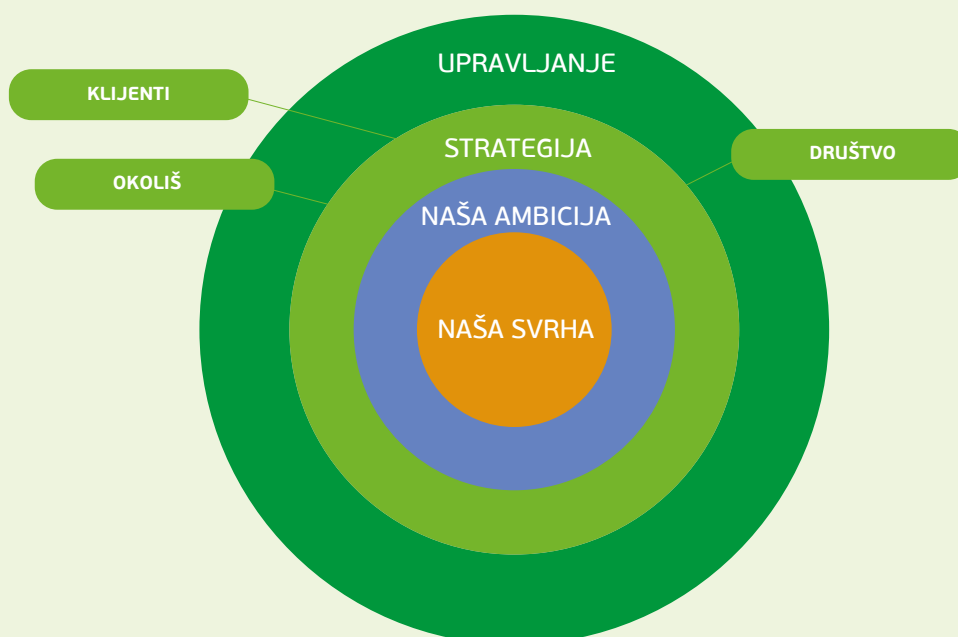
Promovisanjem inovativnih rješenja i tehnologija za obradu i tretman elektronskog i električnog otpada.



Partnerstvom sa drugim organizacijama i institucijama u cilju ostvarivanja zajedničkih ciljeva održivog razvoja.

MODEL STVARANJA VRIJEDNOSTI

Kao društvo, trebamo pronaći održivu ravnotežu između ljudi, planete i prosperiteta. Zato u društvu ZEOS eko-sistem d.o.o. težimo stvaranju vrijednosti i za društvo i za okoliš. Za nas, stvaranje vrijednosti znači generisanje održivog, dugoročnog rasta održavanje dugotrajnih odnosa sa zainteresovanim stranama.



ODGOVORNO UPRAVLJANJE E-OTPADOM ZA ODRŽIVU BUDUĆNOST

Cilj nam je zadržati leadersku poziciju u upravljanju elektronskim i električnim otpadom u Bosni i Hercegovini, uz aktivno promovisanje i podizanje svijesti o važnosti održivog razvoja. Želimo postići da svi naši partneri, korisnici i zainteresovane strane prepoznaju našu posvećenost održivosti, inovacijama i kvalitetnom pružanju usluga. Kroz konstantno unaprjeđenje tehnologije i procesa te edukaciju šire zajednice, želimo doprinijeti stvaranju održivog društva bez e-otpada. U takvom društvu, sve kategorije e-otpada se prikupljaju, obrađuju i recikliraju na najodrživiji način, što pozitivno utiče na zaštitu zdravlja ljudi i okoliš.

USLUGE

ZEOS eko-sistem djeluje kao operater sistema u skladu sa zakonskom regulativom o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda, a plaćanje naknada za plasiranu električnu i elektronsku opremu se vrši po nižim cijenama nego što bi to bilo samostalnim ispunjavanjem zakonskih obaveza od strane uvoznika, proizvođača i distributera. Operater sistema brine i o zbrinjavanju električnog i elektronskog otpada, te posluje na način koji ne uključuje isplatu dobiti vlasnicima, već se sva dobit koristi za obavljanje i razvoj osnovne djelatnosti.

Sva pravna lica mogu besplatno predati svoj e-otpad u sistem zbrinjavanja putem elektronskog naloga, dok građani mogu svoj e-otpad odložiti u ulične kontejnere ili dovesti do najbližeg reciklažnog dvorišta, bez naknade.

EKO PORODICA

- ABC SPORTING d.o.o.; Abias d.o.o.; ADTEXO d.o.o.; AGRAMSERVIS D.O.O.; AGROMEHANIKA-KOMERC D.O.O.; ALARM AUTOMATIKA d.o.o.; ALFA CAR d.o.o.; ALFA THERM d.o.o.; ALLIED VTM d.o.o.; ALPEKS d.o.o.; AMD SCANTO - BRČKO d.o.o.; AMDŽ-ELEKTRON DOO; AN-GO Frigo Electric d.o.o.; AN-KA d.o.o.; ANNOA d.o.o.; ARCHITEKTENGRUPPE S 71 d.o.o.; ARGON SISTEMI d.o.o.; Asseco SEE d.o.o.; AT Store d.o.o.; ATOM DISTRIBUTION d.o.o.; AUDIO TEAM d.o.o.; AUTOMATIC SERVIS d.o.o.; Automating ATC d.o.o.; AVACOM GROUP D.O.O.; AVTERA BH d.o.o.; AX SOLING D.O.O.; • B & G d.o.o.; Bajsik d.o.o.; Banjalučka pivara a.d.; BBS d.o.o.; BIASSCO d.o.o.; BILLI BRIG d.o.o.; BINGO d.o.o.; Biomedica d.o.o.; BIRO COMMERCE d.o.o.; BLITZ-CINESTAR d.o.o.; Bosnalijek d.d.; BOSNAMEDIC D.O.O.; BROTHERS D.O.O.; BS TS d.o.o.; • CARLSBERG BH d.o.o.; CC HBC B-H d.o.o.; CLIMA-TRADE d.o.o.; Commerce Engineering d.o.o.; COMPLEX d.o.o.; Comtrade distribution d.o.o.; CONFIG d.o.o.; CPU d.o.o.; CROM BH d.o.o.; • D.o.o. LATEX; DARA d.o.o.; Deichmann obuća d.o.o.; Deling d.o.o.; DELTRON d.o.o.; DEMA & S EXPORT-IMPORT d.o.o.; DENTA DE d.o.o.; DIAMEDIC d.o.o.; DIMOTEL d.o.o.; DISTI d.o.o.; dm drogerie markt d.o.o.; DOMOD d.o.o.; DOO MEGA CENTAR; DREAM-SAT D.O.O.; • DŽANIĆ KOMERC D.O.O.; Dženex d.o.o.; • Einhell BiH d.o.o.; EL Pharma d.o.o.; ELCOM d.o.o.; ELEKTRO CENTAR d.o.o.; ELEKTRO-JURIĆ d.o.o.; ELEKTRO-MILAS d.o.o.; Elko-Marić d.o.o.; ELMARK GROUP d.o.o.; ELSA TRADE d.o.o.; ELUMATEC MASCHINEN d.o.o.; EMANET IT ACADEMY D.O.O.; ENERGOINVEST-SUE d.d.; EXCLUSIVE NETWORKS BH doo; Farma d.o.o.; Farmavita d.o.o.; FAXY D.O.O.; FERRO-PACK d.o.o.; • FMI 2001 d.o.o.; FOTO PRINT ŽUNIĆ D.O.O.; FRIGOTERM d.o.o.; • GAMA-ELECTRONIC d.o.o.; Gastro Tehnika d.o.o.; • GEMMA BH d.o.o.; General Engineering d.o.o.; GENERAL SERVIS d.o.o.; GOLDTIME d.o.o.; Gorenje Commerce d.o.o.; GRAFOTISAK d.o.o.; GRIC d.o.o.; • HAGER d.o.o.; HENKEL BH d.o.o.; Hilty systems BH d.o.o.; HKB net d.o.o.; HTL d.o.o.; • I-CRNI d.o.o. Cazin; IMTEC d.o.o.; INEL BH d.o.o.; INEL d.o.o.; Inel-med d.o.o.; INFO-KOD d.o.o.; INFONET d.o.o.; Inter-com d.o.o.; INTERSPORT BH d.o.o.; Iskraemeco Sarajevo d.o.o.; ITALGROUP d.o.o.; ITD d.o.o.; • Julius Meinh BH d.o.o.; JUMO BH d.o.o.; JYSK d.o.o.; • Kablovska televizija HS; KAMER COMMERCE d.o.o.; KB d.o.o.; Kid zone d.o.o.; KM TRADE d.o.o.; KODEKS d.o.o.; KONICA MINOLTA POSLOVNA RJEŠENJA BH D.O.O.; KONZUM d.o.o.; KUPI TEHNIKU D.O.O.; • LEDO d.o.o.; LIBELA ELSI D.O.O.; LOGOSOFT d.o.o.; LUK d.o.o.; Luminos d.o.o.; • M.A.L. GRIZELJ D.O.O.; MACLINE D.O.O.; MALIŠIĆ EXPORT-IMPORT D.O.O.; MANEDRA-COMPANY d.o.o.; MARCAFFE d.o.o.; Mars - 97 d.o.o.; MASTER-H d.o.o.; MASTERLINE d.o.o.; Maxhof Gruppe d.o.o.; MB FRIGO klima i hlađenje d.o.o.; MEDICAL D.O.O.; MEDICAL INTERTRADE d.o.o.; M-electric d.o.o.; MERCATOR BH d.o.o.; MES d.o.o.; MESC d.o.o.; MI-ADRIATIC D.O.O.; MIBO KOMUNIKACIJE d.o.o.; MICOM BH D.O.O.; MIDDLE POINT ELECTRONICS d.o.o.; MIDNES d.o.o.; MIKRO+POLO d.o.o.; MIVIKO d.o.o.; MLJEKARA LIVNO d.o.o.; MOBIS ELECTRONIC d.o.o.; Molson Coors BH d.o.o.; Montre d.o.o.; Mtel, a.d.; • NEONETX d.o.o.; Network d.o.o.; New Yorker BH d.o.o.; NEX STUDIO d.o.o.; NOBEL CORPORATION d.o.o.; NPL Project d.o.o.; Nuić autodijelovi d.o.o.; NUIĆ d.o.o.; • OC IMP Klima d.o.o.; OLYMPUS BH D.O.O.; OMEGA PANELI d.o.o.; OPUS d.o.o.; ORACLE BH d.o.o.; ORBICO d.o.o.; ORBITER G d.o.o.; OSMIJEH D.O.O.; Oxint d.o.o.; • P.Z.VINO-DUHAN-VOĆE P.O.; Payten d.o.o.; PC ONER d.o.o.; PC Plus d.o.o.; PENNY PLUS d.o.o.; PLANET d.o.o.; PLANKOS ALATI d.o.o.; PORIN D.O.O.; PRINTEX d.o.o.; PRIZMA BL D.O.O.; PROMA d.o.o.; PROMET-TEHNO d.o.o.; • R.TIME d.o.o.; RIF d.o.o.; ROX d.o.o. za promet i usluge; • Salon bankarske opreme d.o.o.; SARAJEVSKA PIVARA d.d.; SARAJEVSKI KISELJAK d.d.; SARTORIUS LIBRA ELEKTRONIK D.O.O.; SAŠA-TRADE d.o.o.; SATTRAKT d.o.o.; SCHACHERMAYER d.o.o.; Schrack Technik BH d.o.o.; SEDŽAN-INGENERING d.o.o.; Servis Čović d.o.o.; SERVIS JELIĆ d.o.o.; SHIMADZU d.o.o.; SICON SAS d.o.o.; Silk trade d.o.o.; SIM IMPEX d.o.o.; SOFTNET d.o.o.; Sonra d.o.o.; Spanish Market d.o.o.; STUDIO-MODERNA d.o.o.; SYS Company d.o.o.; SYSTECH d.o.o.; • ŠPICA SYSTEMS d.o.o.; • TC-LINK d.o.o.; Tehnodepo d.o.o.; TEHNO-MAG d.o.o.; Telemach d.o.o.; TELEPLUS d.o.o.; TEP-LIGHT d.o.o.; Teve Varnost Elektronika d.o.o.; Tipteh d.o.o.; TOOL EXPERTS d.o.o.; TRGOŠPED D.O.O.; TRING d.o.o.; TRONEX d.o.o.; TVIN-KOMERC d.o.o.; • Umbrella Corporation BH d.o.o.; UNA LIJEK d.o.o.; UNATEL d.o.o.; UNIBOX d.o.o.; UNIKOMERC d.o.o.; UNIOR TEHNA d.o.o.; UNIS Telekom d.d.; Univerzalno d.o.o.; • VELUX BH d.o.o.; VERSO d.o.o.; VIDIAMOBIL d.o.o.; Vitapur d.o.o.; VOKEL d.o.o.; • WATCH LINE d.o.o.; WIDEX SA d.o.o.; WURTH BH d.o.o.; • XENON FORTE d.o.o.; • YIMOR d.o.o.; YIMOR d.o.o.; • ZEKA-COMERC d.o.o.; ZEOS eko-sistem d.o.o.; • ŽANA-COMMERCE d.o.o.



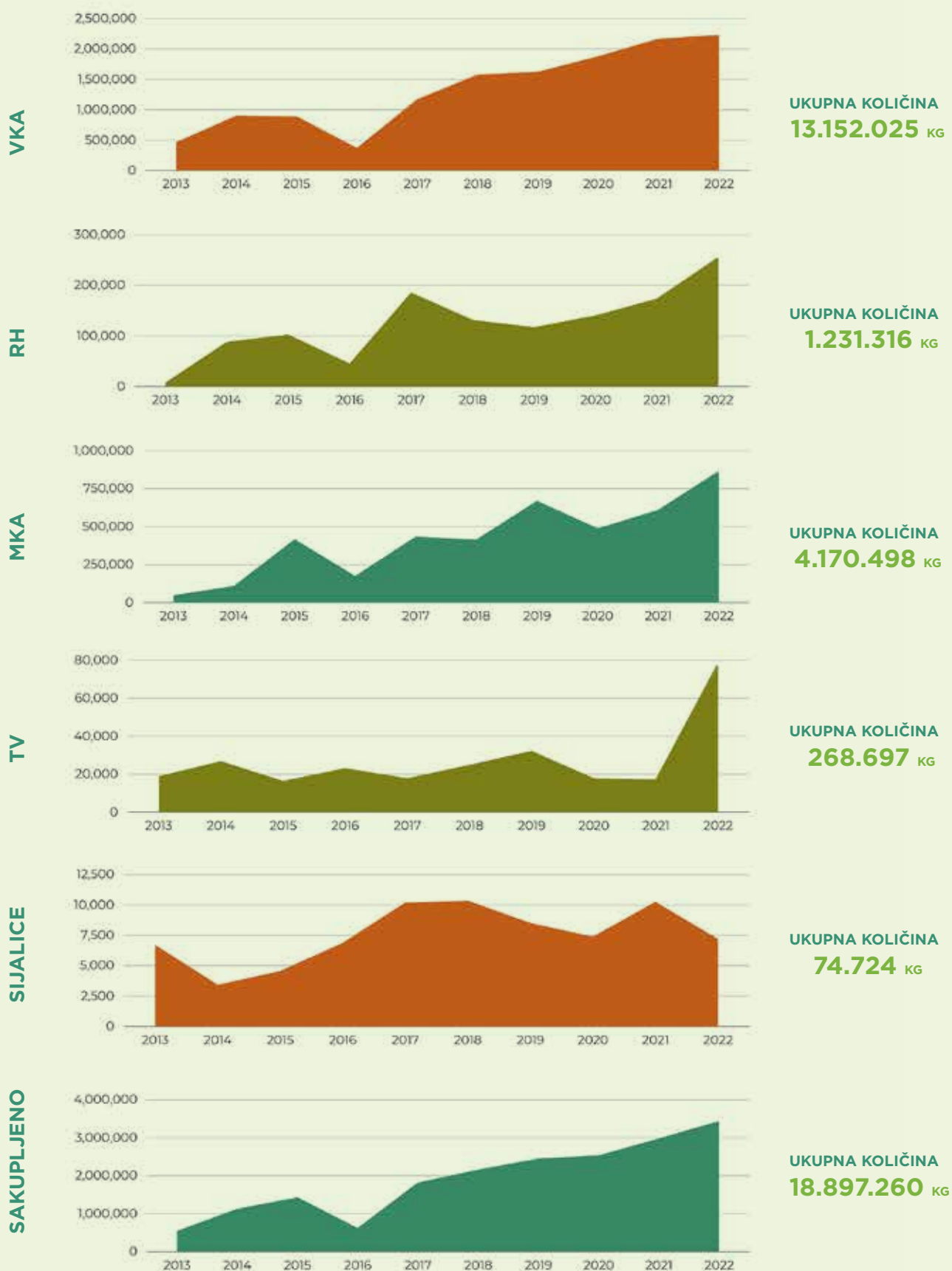
ZEOS EKO-SISTEM D.O.O.

U BROJEVIMA

Količine sakupljenog e-otpada od početka poslovanja u kilogramima



KOLIČINE SAKUPLJENOG E-OTPADA U TOKU 10 GODINA POSLOVANJA



MREŽA SAKUPLJANJA E-OTPADA

ŠTA ODLAŽEMO U ULIČNE KONTEJNERE? (45x45 cm)

MALE APARATE
Električne mikserne, pegle, vage, satove, blendere, kuhala, električne noževe, mlinove za kafu, tostere, pekače ...

NIJE ZA SIJALICE

NIJE ZA TV APARATE MONITORE

OTPADNA ELEKTRIČNA I ELEKTRONSKA OPREMA

OSTALU MALU OPREMU
Aparate za šišanje, sušenje, brijanje, masiranje, mjerenje, usisivače, ventilatore, električne alate, svjetiljke ...

IGRAČKE
Sve igračke koje su radile na struju ili baterije.

KOMPJUTERSKU OPREMU I OPREMU ZA ZABAVU
Telefone, mobilne telefone, punjače, laptope, printere, zvučnike, tastature, miševe, digitrone, radio uređaje, kasetofone, gramofone, fotoaparate, slušalice, DVD playere, kamere ...

Pazite na ruke pri zatvaranju.

ZEOS

E-otpad je potrebno odlagati odvojeno.

16
KOMUNALNIH
PREDUZEĆA



14
SAKUPLJAČA I
OBRAĐIVAČA
E-OTPADA



432
LOKACIJA ZA
ODLAGANJE
E-OTPADA

INFRASTRUKTURA



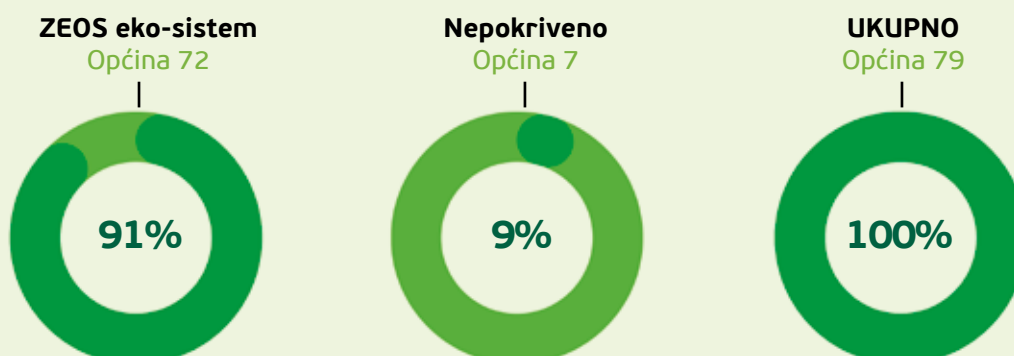
Ukupan broj infrastrukture

847



ZEOS posjeduje i mobilno reciklažno dvorište, brendirani kombi, koje služi da se vrši besplatno preuzimanje od vrata do vrata, kao i preuzimanje e-otpada u ruralnim naseljima, gdje ne postoji infrastruktura.

POKRIVENOST FBiH



Banovići, Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Breza, Bugojno, Busovača, Bužim, Cazin, Čapljina, Čelić, Čitluk, Doboj Istok, Doboj Jug, Domaljevac - Šamac, Donji Vakuf, Drvar, Foča - Ustikolina, Fojnica, Glamoč, Goražde, Gornji Vakuf - Uskoplje, Gračanica, Gradačac, Grude, Hadžići, Ilijaš, Jablanica, Jajce, Kakanj, Kalesija, Kiseljak, Kladanj, Ključ, Konjic, Kupres, Livno, Lukavac, Ljubuški, Maglaj, Mostar, Novi Travnik, Odžak, Olovo, Orašje, Pale - Prača, Posušje, Prozor - Rama, Sanski Most, Sarajevo, Centar, Sarajevo, Ilidža, Sarajevo, Novi Grad, Sarajevo, Novo Sarajevo, Sarajevo, Stari Grad, Sarajevo, Trnovo, Srebrenik, Stolac, Široki Brijeg, Teočak, Tešanj, Tomislavgrad, Travnik, Tuzla, Vareš, Velika Kladuša, Visoko, Vitez, Vogošća, Zavidovići, Zenica, Žepče, Živinice

PROJEKTI

Akcija staro za novo u saradnji sa Gorenje – Commerce d.o.o. 2022 – 2023. – građani za predaju starog aparata ostvaruju popust od 5% za predaju starog uređaja prilikom kupovine novog, po principu 1 za 1. Cilj akcije je zbrinjavanje starih uređaja, te zamjena starih i neefikasnih uređaja novim.

▶ <https://shorturl.at/cgsKS>

SAKUPLJANJE OD VRATA DO VRATA



U 2022. godini ZEOS eko-sistem d.o.o. je nastavio implementaciju projekta Sakupljanje od vrata do vrata, čiji je cilj da omogući građanima novu **besplatnu** uslugu za zbrinjavanje električnog i elektronskog otpada sa adrese. Ova usluga omogućava predaju veš mašina, šporeta, mašina za sušenje, pranje, malih kućanskih aparata, frižidera, klima, IT opreme, električnih igračaka, opreme za osvjjetljenje, plinskih sijalica, alata i različitih električnih instrumenata. Kao ovlašteni operater ZEOS eko-sistem d.o.o., preuzima sve sakupljene uređaje i preusmjerava ih u reciklažni sektor. Osim toga, građani se podsjećaju da je električni i elektronski otpad opasan i da je važno pravilno ga odlagati i zbrinjavati.

▶ <https://shorturl.at/xIJ57>

▶ <https://shorturl.at/closl>

ULAGANJE U INFRASTRUKTURU

predstavlja jednu od aktivnosti operatera. Tokom 2022. godine općine Visoko, Kiseljak, Maglaj, Jablanica i Novo Sarajevo, te gradovi Tuzla i Mostar su dobili nova 33 kontejnera za e-otpad. A krajem 2022. godine, raspisan je javni konkurs za sve općine Federacije Bosne i Hercegovine s ciljem besplatnog postavljanja kontejnera u narednoj godini. Na konkurs je apliciralo 36 općina, a biti će postavljeno 56 kontejnera za e-otpad. Kontejneri se besplatno postavljaju, prazni i održavaju, a povjereni su građanima na korištenje kako bi što manje e-otpada bilo na deponijama. Lokacije svih kontejnera se nalaze na www.zeos.ba.

▶ <https://shorturl.at/luZ58>

▶ <https://shorturl.at/gpsG8>

▶ <https://shorturl.at/oqD09>

▶ <https://shorturl.at/fglJ1>

ZELENA E-VOLUCIJA

ZEOS eko-sistem d.o.o. kroz projekat „Zelena e-volucija“, osigurao je nabavku i postavljanje osam kontejnera za e-otpad u Gradu Mostaru i osam kontejnera za e-otpad u Gradu Tuzli. Projekt je započeo 6. jula 2022. godine i traje devet mjeseci tokom kojih se planiraju izvršiti sve projektne aktivnosti, uključujući nabavku i postavljanje e-kontejnera, informisanje javnosti, sakupljanje e-otpada i evaluaciju projekta. Ukupna vrijednost projekta iznosi 47.960,00 KM, a sufinansira ga Fond za zaštitu okoliša FBiH ga sa 25.000,00 KM.

Građani imaju priliku u kontejnere odložiti sve što radi na struju ili baterije, uključujući male aparate, alate, velike uređaje, elek-



trične igračke, laptope, mobitele, punjače, opremu za rekreaciju, različite instrumente, TV-monitore i slično. Kontejneri će nakon postavljanja biti evidentirani na interaktivnoj karti putem web stranice www.zeos.ba.

▶ <https://shorturl.at/hkM58>



EKOLUCIJA – REVOLUCIJA EKOLOŠKE SVIJESTI

U sklopu projekta Ekolucija – Revolucija ekološke svijesti, kojeg je finansirala i implementirala firma ZEOS eko sistem d.o.o., a sufinansirala Ambasada Švedske u Bosni i Hercegovini kroz program Challenge to Change, na ulicama Tuzle i Živinica su postavljeni ulični kontejneri za odlaganje e-otpada. Ova inicijativa je počela u januaru 2022. godine, a

postavljano je ukupno 17 uličnih kontejnera, i to 13 u Gradu Tuzla i 4 u Gradu Živinice, uz nabavku mobilnog reciklažnog dvorišta, odnosno kombija, kojim se od januara 2022. godine prikupljao e-otpad u ruralnim područjima Tuzle.

Projektom je omogućeno sakupljanje svih kategorija e-otpada, sa posebnim naglaskom na e-otpad iz domaćinstava, kao što su mali aparati, IT oprema, električne igračke, zabavna elektronika i alati, a usluga odlaganja za građane je besplatna.

▶ <https://shorturl.at/jAEGM>

OTVARANJE RECIKLAŽNOG DVORIŠTA U SARAJEVU

ZEOS eko-sistem d.o.o. je u saradnji sa partnerima KJKP Rad d.o.o. i Ekopak d.o.o. u novembru 2022. godine učestvovao u realizaciji otvaranja reciklažnog dvorišta u Sarajevu na adresi Paromlinska br. 64. Reciklažno dvorište je dostupno za građane svaki dan od 08:00 – 20:00 sati. Građani ovdje mogu da odlože električni i elektronski otpad, ambalažni otpad, građevinski otpad i auto gume, a unutar reciklažnog dvorišta se nalazi i prva RE-USE kućica za ponovnu upotrebu.

PROJEKTI U ŠKOLAMA

ZELENA REVOLUCIJA

Zelena revolucija je postala jedna od najvećih ekoloških akcija u BiH, kada su učenici 200 osnovnih škola iz devet kantona Federacije BiH sa ZEOS eko-sistemom realizovali veliki ekološki projekat u okviru kojeg je edukovano 88.000 učenika. Zajedno su radili na području zaštite životne sredine, sakupljajući e-otpad i osiguravajući čistu budućnost bez e-otpada za sve generacije.

Projekat je privukao veliku pažnju škola, jer se umjesto planiranih 100, prijavilo čak 200 osnovnih škola. Kroz zabavne i kreativne radionice, 88 hiljada učenika, sa nastavnicima, roditeljima i građanima, naučili su kako zaštititi okoliš od e-otpada. Nakon edukacije, slijedila je akcija prikupljanja e-otpada.

Zahvaljujući saradnji sa ZEOS-om, sve škole su dobile kante za e-otpad, materijal, letke i plakate, što je rezultovalo sakupljanjem 117.190 kg e-otpada za manje od tri mjeseca. Najviše e-otpada, 4.812 kg,



sakupili su učenici JU Osnovna škola „Harmani II“ Bihać (USK), zatim Osnovna škola „Harmani I“ Bihać (USK), 4.684 kg, te Osnovna škola „Meša Selimović“ iz Zenice (ZDK), 3.306 kg. ZEOS eko-sistem i učenici su dokazali da se zajedničkim naporima može puno toga postići u zaštiti okoliša.

<https://shorturl.at/frSVY>

ZELENA REVOLUCIJA 2

Zelena revolucija 2 je nastavak ekološke priče u školama Federacije Bosne i Hercegovine sa ciljem da se obuhvati što više školske populacije i podijeli infrastruktura za pravilno odlaganje e-otpada. Projekat je obuhvatao nove 73 škole i 67 škola ponovnih učesnica, ukupno 140 škola zajedno sa 59.000 učenika. Projektima Zelena revolucija 1 i 2 je obuhvaćeno 64% osnovnih škola i 117.000 učenika sa područja Federacije Bosne i Hercegovine.

► <https://shorturl.at/ajEPT>



PROJEKAT ZELENA SEDMICA

Proveden je u saradnji sa Srednjom poslovno-komercijalnom i trgovačkom školom i 290 učenika. Škola je dobila zadatak da u periodu od dvije godine vrši edukaciju i informisanje svojih učenika, te da se na mjesečnom nivou organizuje izrada jednog grafičkog prijedloga za aktuelne probleme po pitanju pravilnog odlaganja e-otpada. ZEOS eko-sistem d.o.o. je finansirao opremanje digitalne učionice škole sa 10 novih laptopa, koji će služiti učenicima za rad i razvoj novih kreativnih ideja. Pored toga obezbijeđena je puna podrška u oblasti edukacije, prezentacije, letaka i plakata, te besplatnu uslugu zbrinjavanja e-otpada koji učenici sakupe.

IZGRADNJA EKO IGRALIŠTA U OŠ ALEKSA ŠANTIĆ

Krajem augusta 2022. godine, u okviru projekta Prvo Eko igralište u Osnovnoj školi Aleksa Šantić sufinansiranog od strane društva ZEOS eko-sistem d.o.o. i društva Eko Život d.o.o., otvoreno je prvo Eko igralište u toj školi. Mališani će imati priliku pored igre naučiti osnovne principe zaštite životne sredine, kroz reciklažu starih aparata ili ambalaže.

► <https://shorturl.at/cfhoX>



OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNIH DANA

MEĐUNARODNI DAN E-OTPADA 14.10.2022.

ZEOS eko-sistem d.o.o. je predstavnik Bosne i Hercegovine u ovoj međunarodnoj globalnoj aktivnosti, već punih pet godina. Tema ovogodišnjeg Međunarodnog dana e-otpada bila je Reciklirajte sve, bez obzira na veličinu! Istraživanja pokazuju da prosječno domaćinstvo sadrži 74 električna i elektronska proizvoda kao što su telefoni, tableti, laptopi, električni alati, fen za kosu, tosteri i ostali aparati (osim lampi). Od ta 74 proizvoda, 13 se gomila (u domaćinstvu 9 od njih se ne koriste, ali rade, a 4 su pokvarena). Centralna manifestacija ove godine održana je u JU Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo, u saradnji sa Addiko Bank d.d. Sarajevo.

DAN PLANETE ZEMLJE

U sklopu obilježavanja Dana planete Zemlje ZEOS eko-sistem d.o.o. organizovao je edukativnu radionicu za djecu. Na radionici su se okupili maleni čuvari okoliša koji su imali priliku posjetiti reciklažno dvorište u Ilijašu koje posluje u sklopu ovlaštenog sakupljača C.I.B.O.S. d.o.o.

Cilj radionice bio je edukovati djecu o važnosti zaštite okoliša i pravilnom postupanju s otpadom, posebno s e-otpadom. Kroz interaktivne aktivnosti, djeca su imala priliku naučiti o procesima recikliranja, razvrstavanja i obrade otpada.

▶ <https://shorturl.at/wIR56>



DRUŠTVENO – ODGOVORNI PROJEKTI



PAKETIĆI ZA UGROŽENU DJECU

Krajem decembra 2022. godine, Addiko Bank Sarajevo je nastavila svoju tradicionalnu akciju “Jedan paketić za jedan osmijeh” u saradnji sa ZEOS-om, koja se provodi već dvanaestu godinu zaredom. Pacijenti pedijatrijske klinike u bolnici u Travniku i učenici nižih razreda osnovne škole u Novoj Kasabi su dobili svoje paketiće, te mališani iz Roditeljskih kuća u Sarajevu i Tuzli. ZEOS eko-sistem Sarajevo je izdvojio dodatna finansijska sredstva i obogatio paketiće kroz nabavku 100 kompleta školskog pribora.

▶ <https://shorturl.at/qELQZ>

PODRŠKA VATERPOLO TIMU BOSNE I HERCEGOVINE

ZEOS je u okviru svoje strategije društveno odgovornog poslovanja, prepoznao važnost podrške sportskim manifestacijama kao načina promocije zdravog načina života i razvoja sportskih talenata. U septembru 2022 godine podržao je vaterpolo turnir Sarajevo Champions Challenge koji je okupio brojne ljubitelje vaterpola, a među njima su bili i mladi talenti koji su imali priliku upoznati se sa vrhunskim sportistima.

▶ <https://shorturl.at/zGVY9>



1.886.850

BROJ INFORMISANIH UČESNIKA KROZ
KOMUNIKACIJSKE KANALE U 10 GODINA



154.261

BROJ INFORMISANIH UČENIKA
IZ ŠKOLA U 10 GODINA



604

ŠKOLE - RAD SA BROJEM OBRAZOVNIH
USTANOVA U 10 GODINA

POZIV NA AKCIJU!

U ZEOS eko-sistemu, smo ponosni što smo prvi operater sistema upravljanja otpadnom električnom i elektronskom opremom u Bosni i Hercegovini koji je posvećen prikupljanju otpada na način koji štiti naš okoliš. U protekloj godini, uspjeli smo značajno smanjiti količinu električne i elektronske opreme koja završava na deponijama i doprinijeti očuvanju prirodnih resursa.

Ostvareni uspjeh ne bi bio moguć bez podrške organizacija i pojedinaca koji dijele našu viziju o održivom razvoju. Stoga, pozivamo sve da nam se pridruže u promociji i prikupljanju otpada ove vrste. Važno je da svi zajedno shvatimo koliko je značajno pravilno odlaganje otpadne električne i elektronske opreme za očuvanje okoliša i za naše zdravlje.

U ZEOS eko-sistemu, pružamo podršku i rješenja za sigurno i odgovorno odlaganje. Cilj je edukovati javnost o važnosti pravilnog postupanja s otpadom, te osigurati efikasan i ekološki prihvatljiv sistem upravljanja otpadom u cijeloj Bosni i Hercegovini.

U protekloj godini, zajedno sa svojim partnerima, organizirali smo niz događaja i inicijativa kojima smo podigli svijest o važnosti očuvanja okoliša. Uz to, naš tim stručnjaka je pružio podršku brojnim organizacijama i pojedincima u pravilnom postupanju s e-otpadom.

Zahvaljujemo se svima koji su se pridružili pokretu za očuvanje okoliša i pozivamo sve da nam se pridruže u borbi protiv otpada od električne i elektronske opreme. Cilj je da zajedno postanemo dio pozitivne promjene koju stvaramo za očuvanje okoliša i prirodnih resursa.

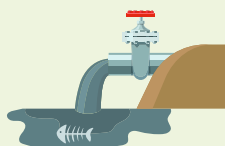
NEGATIVNI UTICAJ E-OTPADA

NA LJUDSKO ZDRAVLJE, OKOLIŠ I BIODIVERZITET



TOKSIČNE

SUPSTANCE: Mnogi električni i elektronski uređaji sadrže opasne materijale poput olova, žive, kadmijuma, bromiranih retardanata plamena i drugih hemikalija. Kada se e-otpad nepravilno odlaže ili prerađuje, ove supstance mogu se otpustiti u okoliš i zagađati zemljište, vodu i zrak, što predstavlja rizik za zdravlje ljudi i životinja koji dolaze u dodir s tim zagađenim resursima.



ZAGAĐENJE TLA, VODE I ZRAKA:

Neppravilno odlaganje e-otpada, kao što je bacanje uređaja na divlje deponije ili spaljivanje, može izazvati zagađenje tla, vode i zraka. Toksične supstance iz otpada mogu se infiltrirati u zemljište i podzemne vode, kontaminirajući izvore pitke vode i ekosisteme. Spaljivanje e-otpada može otpuštati otrovne gasove i čestice koje zagađuju zrak i predstavljaju rizik za respiratorne probleme i druge zdravstvene probleme.



GUBITAK PRIRODNIH RESURSA:

Proizvodnja električnih i elektronskih uređaja zahtijeva značajne količine prirodnih resursa poput metala, minerala i rijetkih elemenata. Nedovoljno recikliranje e-otpada dovodi do povećane potrebe za novim sirovinama, što dovodi do eksploatacije prirodnih resursa, što može dovesti do iscrpljivanja tih resursa i potencijalnih konflikata zbog pristupa ograničenim sirovinama.



GUBITAK BIODIVERZITETA:

Zagađenje uzrokovano e-otpadom može imati negativan uticaj na biljni i životinjski svijet. Kontaminacija tla, vode i zraka može oštetiti ekosisteme i dovesti do gubitka biodiverziteta. Toksične supstance se mogu akumulirati u organizmima i prenositi se kroz hranidbeni lanac, što može imati dugoročne posljedice na populaciju biljaka i životinja.



Urednik, izdavač:

ZEOS eko-sistem d.o.o.

Ul. Tvornička 3. 71210 Ilidža

Tel: +387 33 628 606 ; +387 33 846 316; +387 33 846 317

E-mail: info@zeos.ba

www.zeos.ba

Koncept, dizajn:

Arterija d.o.o. Sarajevo,

ul. Kralja Tvrtka 9, 7100 Sarajevo

Tel: +387 33 208 818

DTP: Marina Kulić

Fotografija:

ZEOS eko-sistem d.o.o.

Za više informacija o našem poslovanju možete pogledati naše godišnje izvještaje od 2014. do 2021. godine, koji su dostupni u elektronskoj formi na našoj web stranici www.zeos.ba.

Sve informacije, grafikoni i slike su informativnog karaktera i ne smiju se koristiti bez saglasnosti društva ZEOS eko-sistem d.o.o.

